

Eser Geçmişi: 11 Ocak 2018 / 25 Mart 2018

BEDEN EĞİTİMİ VE SPOR ÖĞRETMENLİĞİ VE SINIF ÖĞRETMENLİĞİ ÖĞRENCİLERİNİN BENLİK SAYGISI İLE PROBLEM ÇÖZME BECERİLERİNİN DEĞERLENDİRİLMESİ

*The Self Respect of the Students of Physical Education and Sports Teaching and
Classroom Teaching with Evaluation of Their Problem Solving Skills*

Yusuf ER*
Samet AKTAŞ
Ali TÜRKER
Faruk GÜVEN
Nurettin ALKAN

ÖZ

Bu çalışma beden eğitimi ve spor öğretmenliği ev sınıf öğretmenliği öğrencilerinin benlik saygısı ile problem çözme becerilerinin araştırılması amacıyla yapılmıştır. Araştırmanın örneklemini Selçuk Üniversitesinde ve Necmettin Erbakan Üniversitesinde okuyan sınıf öğretmenliği(SÖ) ve beden eğitimi ve spor öğretmenliği (BESÖ) bölümü toplam 600 öğrenci oluşturmaktadır. Araştırmaya katılan kadınları Bu çalışma beden eğitimi ve spor öğretmenliği ev sınıf öğretmenliği öğrencilerinin benlik saygısı ile problem çözme becerilerinin araştırılması amacıyla yapılmıştır n yaş ortalaması $21,25 \pm 2,25$, erkeklerin ise yaşlarının ortalaması $21,13 \pm 1,83$ olarak bulunmuştur. Araştırmaya katılanlara ait kişisel bilgilerinin tespiti için kişisel bilgi formu, problem çözme becerilerinin tespiti için Problem Çözme Envanteri ve Benlik Saygısı envanteri uygulanmıştır. Verilerin analizinde bölüm ve cinsiyete göre farklılıkların belirlenmesinde Independent Samples T-Test kullanılmış, araştırmaya katılanların gelir düzeylerine göre karşılaştırılmasında Tek Yönlü Varyans Analizi kullanılmıştır. Öğrencilerin benlik saygıları ve problem çözme becerileri arasındaki ilişki için ise pearson korelasyon analizi yapılmıştır. Sonuç Olarak; BESÖ öğrencilerinin Problem çözme becerisi negatif, benlik saygısı arasındaki ilişki pozitif yönde bulunmuş olup, benlik saygısı arttıkça problem çözme becerisi de arttığı görülmüştür. SÖ öğrencilerinde ise problem çözme becerisi ile aceleci yaklaşım, kaçınan yaklaşım, kendine güvenli yaklaşım altı boyutları arasında pozitif, düşünen yaklaşım, değerlendirci yaklaşım ve planlı yaklaşım alt boyutların ise negatif yönde ilişki tespit edilmiştir.

Anahtar Kelimeler; Benlik saygısı, Problem çözme becerisi, öğretmenlik

*Sorumlu yazar

ABSTRACT

This study was carried out to investigate the problem solving skills of self - esteem of physical education and sport teacher and classroom teacher formation students. The sampling of the study was conducted Necmettin Erbakan University classroom teaching (SÖ) and teacher of physical education and sport (BESÖ) students are total 600 people. The average age of the women who participated in the survey was found to be $21,25 \pm 2,25$, and the average age of men was found to be $21,13 \pm 1,83$. Personal information form was used to identify the personal information of the participants, Problem Solving Inventory and Self-Esteem Inventory were used to determine problem solving skills. One-way ANOVA was used in the analysis of the data to compare the income levels of those who used the survey. The Independent Samples T-Test was used in the analysis of the data to determine difference the department and sex. Pearson correlation analysis was performed for the relationship between the self esteem and problem solving skills of the departments. As a result, the relationship between problem solving skills and self-esteem of BESÖ students has been found to be positive and the self-esteem problem solving ability is also increasing. In the SÖ students, problem-solving skills and positive relationship were found in three sub-dimensions impatient approach, avoiding approach, self trust approach, negative approach was found in the thinking approach, the evaluative approach and the planned approach sub-dimension.

Keywords; Self esteem, Problem solving skills, Teacher

GİRİŞ

Meslek, bireylerin yaşamlarını sürdürmeleri ve kişisel mutlulukları için önemli bir role sahiptir. Bireylerin kendilerine uygun mesleği seçmeleri kişisel benlik algılarıyla alakalıdır. Kişisel benlik algısı, bireylerin nasıl davranacağı, kendilerini nasıl algıladıkları, çevresinde ki insanların onlara nasıl davrandıklarının yanı sıra herhangi bir konuda başarılı olup olmamalarıyla ilgilidir (Işık, 2006).

Gençlik dönemi adı verilen grup, 22-25 yaşları arasından oluşan bir grup olup, bu guruba gençlik dönemi” adı verilmektedir. Bu dönem ruhsal ve toplumsal açıdan kimlik edinme dönemi olarak da bilinir. (Erikson 1968). Üniversite yıllarında bireyler, alıştıkları aile ortamından ayrılarak, dış etkilere açık hale gelmeleri ve kendi özgür belirlemeleri nedeniyle olumsuz davranışlar geliştirebilirler (Murathan ve diğ. 2013). Bu dönemde genç, özeleştiri yaparak “Ben kimim?”, “Ben nasıl biriyim?”, “Başkaları beni nasıl görüyor, nasıl olmamı istiyorlar?”, “Hangi mesleği seçmeliyim? “Yeterli miyim, değil miyim?” gibi sorulara cevap bulmaya çalışır. Gençlerde, bu özeleştirelerin cevaplarına göre cinsel, toplumsal ve mesleksel alanda kimlik oluşmaya başlar. Genç kendi ile ilgili bir takım değerlendirmeler yaparak dış dünya ile etkileşiminden kopmayarak bazı çıkarımlarda bulunur. Böylelikle kendisiyle ilgili olarak olumlu ya da olumsuz görüşte bulunması, Genç’in kendisini değerli görüp görmemesi onun benlik saygısını belirler (Çuhadaroğlu, 1986).

Benlik, kişiliği etkileyen en önemli etmenlerden biridir. Benlik, kişiliğimize ilişkin kanılarımızdan olup ve görüş tarzımızdan oluşmaktadır. Bununla birlikte benlik, kişiliğin özel biryanı olarak da tanımlanmış olup böylece kişilerin özellikleri, yetenekleri, değer yargıları, emel ve

ideallerine ilişkin kanılarının dinamik bir bütünü olarak da görülmektedir. Kısacası benlik kavramı bireyin kendi kimliğinin farkına varması olarak da bilinmektedir. (İkizler ve Karagözoğlu,1997). Benlik, fenomenal algı olarak düşünüldüğünde ise “Bana ait.” Diyebileceğimiz bir yaşantılar bölümüdür. Bireylerin benlik bilinci kendileriyle ilgili düşüncelerini, algılamalarını, kanaatlerini ve kendilerini nasıl gördüklerini özetleyen bir kavram olarak da tanımlanmaktadır (Türk, 2007). Diğer bir ifadeyle benlik, kişinin kendini algılayış ve kavrayış biçimi olarak da bilinmektedir. Benlik saygısının var olabilmesi için bireyde öncelikle bir benlik kavramının oluşması gerekmektedir. Var olan bu benlik kavramına ilişkin olarak kişinin geliştirmiş olduğu tutum, aynı zamanda onun benlik saygısı düzeyini de belirlemektedir (Bal, 2003). Yörükoğlu (1998) benlik saygısını tanımlarken, bireyin kendisini olduğundan daha aşağı ya da daha üstün görmeksizin kendinden memnun olma, beğenilmeye, sevmeye değer bulma ve kendine güvenmeyi sağlayan pozitif bir ruh hali olarak görmektedir (Blascovich ve Tomaka, 1991).

Benlik saygısının duygusal, zihinsel, toplumsal kültürel ve birtakım bedensel öğeleri vardır. Odağ'a göre, benlik küçük yaşlardan başlayarak bireyin psikolojik yapısının çatısını ve aynı zamanda kimliğini oluşturur (Çuhadaroğlu 1986, Odağ 2001). Benlik saygısı; üç aşamada gruplandırılmaktadır bunlar: Yüksek, orta, düşük olarak sınıflandırılır. Bu sınıflandırmadan yola çıkarak, benlik saygısı yüksek insanların mutlu, sağlıklı, üretken, başarılı olmak ve aynı zamanda, güçlükleri yenmek için daha uzun süre çabaladıkları, görmekle birlikte, benlik saygısı düşük olan bireylerin ise, başarısızlığı kabullendiklerini, Sinirli olup, daha az gayret gösterdiklerini, başarısız olduklarında ise bazı suçlamalarda bulunabileceklerini belirtmektedir. (Sevinç, 2003).

Problem bir sistemde veya şahsın iç dünyasında gerginlik yaratan hafifletilmedikçe sistemin işleyiş mekanizmasını zorlaştıran veya çökerten, kişiyi huzursuz eden ve kişinin varmak istediği bir sonuca ulaşmasına engel olan, engellere karşı duruşuna çatışma durumu anında açıklanamayan ve bir çözüm üretilmesi gereken herhangi bir durum veya aşmak istediği ya da üstesinden gelmeye çalıştığı zorluk olarak tanımlanabilir (Öğülmüş, 2001). Tam anlamıyla problem olanla olması muhtemel arasındaki fark veya kişiyi rahatsız eden problemler olarak da ifade edilebilir.

Problem çözme ise; bireyin belli bir problemi fark etmemesi ile başlayan ve probleme çözüm buluncaya kadar süren bilişsel ve davranışsal bir süreç olmakla birlikte istenilen amaca ulaşmak için önümüze çıkan güçlükleri ortadan kaldırmaya yönelik çabaların bütününden oluşup bu süre zarfında bulunulan şartlara uymak, sorunları ortadan kaldırmak ve insanı bir iç dengeye kavuşturmak gibi durumları içermektedir (Öğülmüş 2001). Problem çözme becerisi, İnsanın yaşamı boyunca etkili olmakla birlikte basitten karmaşıklığa tüm etkinliklerde yer alan bir yaşam becerisi olarak görülmektedir (Karabulut ve Kuru, 2009).

Olumlu benlik algısı, problem çözme yeteneği üzerinde pozitif bir etki oluşturmaktadır. Problem çözme aşamasında, olumlu benlik algısına sahip kişilerin daha başarılı oldukları belirtilmektedir (Güçlü, 2003). Problem çözme becerisine olumlu etki eden bileşenleri: eleştiriye duyarlılık, benlik saygısı, kişiler arası ilişkilerde tehdit hissetmeme ve insanlara güven duyma olarak belirtmektedir. Problemin çözümünde, bireyin problemleri çözme kabiliyeti, probleme büyük ölçüde yoğunlaşmasına ve kendisini bilişsel olarak değerlendirmesine bağlıdır (Heppner, 1988). Problemin çözümünde etkili olan bazı kişisel özellikler ise şunlardır: nesnel bakış açısına sahip olma, özgüvene sahip olma, yaratıcı düşünme kabiliyetine sahip olma, atılgan olma ve olaylar karşısında sakinliğini koruyabilmedir (Saygılı, 2000).

Problem çözme yeteneğine sahip olan kişilerin, yüksek özgüvenleri, olumlu benlik algısına sahip olmaları ve sosyal ilişkilerinde daha girişken olmalarının aksine bu yetenekten yoksun olup kedisini başarısız addeden kişilerin, iç çatışmalarının fazla olduğu, olumsuz benlik algısına sahip oldukları, sosyal ilişkilerinde aşırı duyarlı olabildikleri, hatta bazen düşmanca davranışlar sergileyebildikleri görülmektedir (Dixon, Heppner ve Anderson, 1991).

Bu bilgiler ışığında, Selçuk Üniversitesinde ve Necmettin Erbakan Üniversitesinde beden eğitimi ve spor öğretmenliği ve sınıf öğretmenliği öğrencilerinin benlik saygısı ile problem çözme beceri düzeylerinin araştırılması amacıyla yapılmıştır.

GEREÇ ve YÖNTEM

Araştırmanın örneklemini Selçuk Üniversitesinde ve Necmettin Erbakan Üniversitesinde okuyan yaş ortalaması $21,19 \pm 2,05$ olan sınıf öğretmenliği ve beden eğitimi ve spor öğretmenliği bölümü toplam 600 öğrenci oluşturmaktadır. Araştırmaya katılan 334 kadının yaş ortalaması $21,25 \pm 2,25$, 266 Erkeğin ise yaşlarının ortalaması $21,13 \pm 1,83$ olarak bulunmuştur. Araştırmaya katılanlara ait kişisel bilgilerinin tespiti için kişisel bilgi formu, problem çözme becerilerinin tespiti için Problem Çözme Envanteri ve Benlik Saygısı envanteri kullanılmıştır.

Problem Çözme Envanteri

Problem Çözme Envanteri (PÇE), “Problem Solving Inventory, Form-A (PSI-A)” Heppner ve Petersen (1982) tarafından geliştirilmiştir. PÇE’nin çeviri çalışmaları ilk Akkoyun ve Öztan (1988) sonrada Taylan (1990) ve Şahin, Şahin ve Heppner (1993) tarafından yapılmıştır. PÇE’nin güvenilirlik ve geçerlik çalışmaları da Taylan (1990), Şahin, Şahin ve Heppner (1993) ve Çam (1995) tarafından yapılmıştır. Taylan (1990) envanterin güvenilirlik çalışmaları için alt ölçekler arasındaki tutarlılıkları hesaplamış ve Problem Çözme Yeteneğine, Güven ve Yaklaşma-Kaçınma Tarzı ile Problem Çözme Yeteneğine Güven ve Kişisel Kontrol arasındaki ilişkinin yeterli, Yaklaşma-Kaçınma Tarzı ile Kişisel Kontrol arasındaki korelasyonun ise düşük olduğunu ortaya koymuştur. Ölçek 35 maddeden ve 6 alt boyuttan oluşan 6’lı likert tipi bir ölçektir. Alt boyutları Aceleci Yaklaşım ($\alpha=0,78$): 13, 14, 15, 17, 21, 25, 26, 30 ve 32. Maddeler, Düşünen Yaklaşım ($\alpha=0,76$): 18, 20, 31, 33 ve 35. Maddeler, Kaçınan Yaklaşım ($\alpha=0,74$): 1, 2, 3 ve 4. Maddeler, Değerlendirici Yaklaşım ($\alpha=0,69$): 6, 7 ve 8. Maddeler, Kendine Güvenli Yaklaşım ($\alpha=0,64$): 5, 11, 23, 24, 27, 28 ve 34. Maddeler, Planlı Yaklaşım ($\alpha=0,59$): 10, 12, 16 ve 19. Maddelerden oluşmaktadır (Şahin, Şahin ve Heppner (1993)). Yapmış olduğumuz çalışmada Cronbach Alfa değeri, 0,79 olarak tespit edilmiştir.

Rosenberg Benlik Saygısı Envanteri

M.Rosenberg’in (1965) geliştirdiği ölçek Füsun Çuhadaroğlu (1986) tarafından Türkçeye uyarlanmıştır. Testin, 12 alt ölçeği ve 63 maddesi bulunmaktadır. Çalışmada benlik saygısını ölçmek için 1. Bölümün ilk 10 sorusu kullanılmıştır. Soruların 5 tanesi olumlu, 5 tanesi olumsuzdur. Ölçek, Guttman ölçüm şekline göre düzenlenmiş olup ve olumlu - olumsuz maddeler ardışık sıralanmıştır. Ölçekteki kendi içinde değerlendirme sistemine göre denekler 0 puan ile 6 puan arasında almaktadırlar. Ölçekte; kesinlikle katılmıyorum, katılmıyorum, katılıyorum, kesinlikle katılıyorum olmak üzere 4 şık olup ve puanlaması 0,1, 2, 3 olarak yapılmaktadır. Sayısal ölçümlerle yapılan karşılaştırmalarda benlik saygısı, (5-6 puan) düşük, (2-4 puan) orta ve (0-1 puan) yüksek olarak

değerlendirilmektedir. Puanın yüksek olması benlik saygısının düşük olması anlamına gelirken, az olması ise benlik saygısının yüksek olduğu anlamına gelmektedir. Geçerlilik kat sayısı $r=71$ olarak bulunmuştur. Test-tekrar güvenilirlik yöntemi kullanılarak da güvenilirlik kat sayısı $r=75$ olarak saptanmıştır.

Verilerin Analizi

Verilerin analizi “SPSS 23” Paket programı kullanılarak yapılmıştır. Problem Çözme ve Benlik saygısı puan ortalamalarının bölüm ve cinsiyete göre farklılıkların tespiti için Independent Samples T-Testi, araştırmaya katılanların yaş, gelir düzeyleri, göre karşılaştırılmasında Tek Yönlü Varyans Analizi kullanılmış olup, guruplar arası farklılıkların kaynağının belirlenmesinde homojen olan guruplar için TUKEY HSD testi ve homojen olmayan guruplar için ise TAMHANE T2 çoklu karşılaştırma testleri kullanılmıştır. Problem çözme becerileri ile Benlik saygısı arasında anlamlı bir ilişki olup olmadığına, Pearson Momentler Çarpım Korelasyon Katsayısından faydalanılarak bakılmıştır. Bulunan sonucun (0.70-1.00) arası yüksek; (0.70-0.30) arası orta; (0.30-0.00) arasında olmasında düşük düzeyde bir ilişki kabul edilmiştir (Büyüköztürk, 2007). Anlamlılık düzeyi ise $p<0.05$ olarak alınmıştır.

BULGULAR

Tablo 1 Araştırmaya katılan bireylere ait tanımlayıcı bilgiler				
Kadın		Cinsiyet Dağılımı		Toplam
		Erkek		
Okuduğu Bölüm (N: 600)	BESÖ	140	160	300
	SÖ	194	106	300
Gelir Düzeyi (N: 600)	500	102	61	163
	1000	116	98	214
	1500	116	107	223

BESÖ: Beden Eğitimi ve Spor Öğretmenliği, SÖ: Sınıf Öğretmenliği

Tablo 2. Araştırmaya katılan bireylerin Yaşlarına göre benlik saygısı, problem çözme becerileri ve PÇE alt boyutlarına göre Tek Yönlü Varyans analiz sonuçları

Yaş	Varyansın Kaynağı	Kareler toplamı	Sd	Kareler Ortalaması	F	p
ACELECI	Gruplar Arası	8,241	3	2,747	,067	,978
	Grup İçi	24602,718	596	41,280		
	Toplam	24610,958	596			
DÜŞÜNEN	Gruplar Arası	141,181	3	47,060	2,109	,098
	Grup İçi	13301,338	596	22,318		
	Toplam	13442,518	599			

	Gruplar Arası	52,402	3		,917	,432
KAÇINGAN	Grup İçi	11351,583	596	17,467		
	Toplam	11403,985	599	19,046		
	Gruplar Arası	80,059	3	26,686	2,490	,059
DEĞERLENDİCİ	Grup İçi	6388,459	596	10,719		
	Toplam	6468,518	599			
	Gruplar Arası	321,688	3	107,299	4,221	,006*
KENDİNE GÜVENLİ	Grup İçi	15139,511	596	25,402		
	Toplam	15461,198	599			
	Gruplar Arası	225,194	3	75,065	5,099	,002*
PLANLI	Grup İçi	8774,140	596	14,722		
	Toplam	8999,333	599			
	Gruplar Arası	240,436	3	80,415	4,747	,003*
Benlik	Grup İçi	10062,682	596	16,884		
	Toplam	10303,118	599			
	Gruplar Arası	2872,223	3	957,408	3,327	,019*
TOPLAM	Grup İçi	171511,576	596	287,771		
	Toplam	1744383,798	599			

Tablo 2’de, Öğrencilerin yaşlarına göre, PÇE toplam ($p<0.05$), kendine güvenli yaklaşım, planlı yaklaşım alt boyutlarında ve benlik saygısı toplam puanlarında anlamlı farklılık olduğu tespit edilmiştir ($P<0.01$). Diğer yandan, yaşlarına göre aceleci, düşünen, kaçingan, değerlendirici yaklaşım alt boyutu puanlarında anlamlı farklılık bulunamamıştır ($P>0.05$). Gruplar arası farklılıklarda Kendine güvenli alt boyutunda 18-19 yaş ile 22-23 yaş ve 24 yaş üzeri arasında, Planlı yaklaşım alt boyutunda 18-19 yaş ile 22-23 yaş ve 24 yaş üzeri arasında, Benlik Saygısına göre 21-22 yaş ile 22-23 yaş ve 24 yaş üzeri arasında, PÇE toplam puanına göre 18-19 yaş ile 22-23 yaş arasında farklılık bulunmuştur.

Tablo 3. Araştırmaya katılan bireylerin Gelir durumlarına göre benlik saygısı, problem çözme becerileri ve PÇE alt boyutlarına göre Tek Yönlü Varyans analiz sonuçları

Gelir Durumu	Varyansın Kaynağı	Kareler toplamı	Sd	Kareler Ortalaması	F	p
ACELECI	Gruplar Arası	68,878	2	34,439	,838	,433
	Grup İçi	24542,080	597	41,109		
	Toplam	24610,958	599			
DÜŞÜNEN	Gruplar Arası	190,355	2	95,178	4,288	,014*
	Grup İçi	13252,163	597	22,198		
	Toplam	13442,518	599			
KAÇINGAN	Gruplar Arası	4,799	2	2,400	,126	,882
	Grup İçi	11399,186	597	19,094		
	Toplam	11403,985	599			

DEĞERLENDİCİ	Gruplar Arası	20,963	2	10,481	,971	,379
	Grup İçi	6447,555	597	10,800		
	Toplam	6468,518	599			
KENDİNE GÜVENLİ	Gruplar Arası	162,555	2	81,278	3,172	,043*
	Grup İçi	15298,643	597	25,626		
	Toplam	15461,198	599			
PLANLI	Gruplar Arası	52,669	2	26,335	1,757	,173
	Grup İçi	8946,664	597	14,986		
	Toplam	8999,333	599			
Benlik	Gruplar Arası	46,914	2	23,457	1,365	,256
	Grup İçi	10256,204	597	17,180		
	Toplam	10303,118	599			
TOPLAM	Gruplar Arası	1488,504	2	744,252	2,570	,077
	Grup İçi	172895,295	597	289,607		
	Toplam	1744383,798	599			

Tablo 3. İncelendiğinde öğrencilerin gelir düzeylerine göre düşünen yaklaşım alt boyutu ve kendine güvenli alt boyutundaki farklılığın manidar olduğu tespit edilmiştir ($p < 0.05$) Benlik Saygısı, PÇE toplam puanı ve diğer alt boyutlarda anlamlı bir farklılık bulunamamıştır ($p > 0.05$) Gruplar arası farklılıklarda düşünen yaklaşım alt boyutunda 500 tl'den az ile 1001 tl ve üzeri geliri olanlar arasında, kendine güvenli yaklaşım alt boyutunda da 500 tl'den az ile 1001 tl ve üzeri geliri olanlar arasında ki farkın manidar olduğu bulunmuştur.

Tablo 4. Araştırmaya katılan bireylerin, Okuduğu bölüm ve cinsiyete göre benlik saygısı, problem çözme becerileri alt boyutlarına göre sonuçları

		N	X	sd	t	p
ACELECI	BESYO Ö.	300	32,45	6,486	0,414	0,679
	SINIF Ö.	300	32,233	6,341		
	KADIN	334	32,392	6,595	0,216	0,829
	ERKEK	266	32,278	6,18		
DÜŞÜNEN	BESYO Ö.	300	16,446	4,961	0,301	0,763
	SINIF Ö.	300	16,33	4,509		
	KADIN	334	15,518	4,644	-5,149	0,00*
	ERKEK	266	17,481	4,633		
KAÇINGAN	BESYO Ö.	300	14,45	4,643	-4,594	0,00*
	SINIF Ö.	300	16,06	3,908		
	KADIN	334	15,359	4,255	0,656	0,512
	ERKEK	266	15,124	4,499		

DEĞERLENDİRİCİ	BESYO Ö.	300	9,576	3,463	-0,261	0,794
	SINIF Ö.	300	9,646	3,103		
	KADIN	334	9,125	3,237	-4,112	0,00*
	ERKEK	266	10,221	3,25		
KENDİNE G.	BESYO Ö.	300	23,663	5,246	0,458	0,647
	SINIF Ö.	300	23,473	4,915		
	KADIN	334	22,91	4,913	-3,591	0,00*
	ERKEK	266	24,394	5,174		
PLANLI	BESYO Ö.	300	13,42	3,898	1,18	0,238
	SINIF Ö.	300	13,046	3,85		
	KADIN	334	12,538	3,819	-5,016	0,00*
	ERKEK	266	14,105	3,776		
Benlik Saygısı	BESYO Ö.	300	25,17	4,4	-5,79	0,00*
	SINIF Ö.	300	27,08	3,6		
	KADIN	334	26,48	3,78	2,3	0,02*
	ERKEK	266	25,68	4,52		
Problem Çözme Becerisi Toplam	BESYO Ö.	300	110	17,39	-0,562	0,574
	SINIF Ö.	300	110,79	16,73		
	KADIN	334	107,84	15,64	-4,164	0,00*
	ERKEK	266	113,6	18,22		

Tablo 4. İncelendiğinde sınıf öğretmeni ve beden eğitimi öğretmeni öğrencilerinin bölümlere göre benlik saygısı toplam puanlarının ortalamaları arasında farklı anlamlı bir fark bulunurken ($P<0.01$), problem çözme toplam puanlarının ortalamaları arasında anlamlı bir fark bulunmamıştır ($P>0.05$). Sınıf öğretmeni öğrencileri ve beden eğitimi öğretmeni öğrencilerinin benlik saygısı ve problem çözme toplam ortalama puanlarında cinsiyete göre incelediğimizde her iki grupta da manidar farklılık bulunmuştur ($P<0.05$)

Öğretmen adaylarının bölümlere göre test sonuçlarında, kaçınan yaklaşım alt boyutu puanı ortalamaları arasında manidar fark bulunurken ($P<0.01$), aceleci, düşünen, değerlendirici, kendine güvenli ve planlı yaklaşım alt boyut puanlarının ortalamaları arasında manidar bir fark bulunmamıştır ($P>0.05$). Öğretmen adaylarının cinsiyetlerine göre test sonuçlarında, düşünen, değerlendirici kendine güvenen ve planlı yaklaşım alt boyut puanlarının ortalamaları arasında anlamlı bir fark bulunurken ($P<0.01$), aceleci, düşünen ve kaçınan alt boyutlarının toplam puan ortalamaları arasında anlamlı bir fark bulunmamıştır ($P>0.05$).

Tablo 5. Araştırmaya katılan Sınıf öğretmenliği öğrencilerinin, benlik saygısı, problem çözme becerileri alt boyutlarına göre ilişki düzeyi

		Aceleci			D.	Kendin Güvenli	Planlı	PÇE
Benlik Saygısı	R	0,166	0,01	0,243	0,113	0,129	0,046	0,192
	P	0,004	0,866	0,00	0,51	0,025	0,431	0,001

Tablo 5. incelendiğinde Sınıf Öğretmenliği öğrencilerinin; benlik saygısı ile problem çözmeye ait toplamı ve alt boyutlar incelendiğinde, benlik saygısının; problem çözme becerisi toplam puanı arasında düşük düzeyde, pozitif ve anlamlı bir ilişki ($R=0.192$, $P<0.01$), aceleci yaklaşım alt boyutu arasında düşük düzeyde, pozitif ve anlamlı bir ilişki ($R=0.166$, $P<0.01$), kaçınan yaklaşım alt boyutu arasında düşük düzeyde, pozitif ve anlamlı bir ilişki ($R=0.243$, $P<0.01$), kendine güvenli yaklaşım alt boyutu ile arasında düşük düzeyde, pozitif ama anlamlı bir ilişki bulunmuştur ($R=0.129$, $P<0.05$). Benlik saygısının; düşünen yaklaşım alt boyutu arasında düşük düzeyde, pozitif yönde anlamsız bir ilişki ($R=0.01$), değerlendirici yaklaşım alt boyutunda pozitif yönde anlamsız bir ilişki ($R=0.113$), son olarak planlı yaklaşım alt boyutunda da düşük düzeyde pozitif yönde anlamsız bir ilişki ($R=0.046$) görülmüştür ($P>0.05$).

Tablo 6. Araştırmaya katılan beden eğitimi öğretmenliği öğrencilerinin, benlik saygısı, problem çözme becerileri alt boyutlarına göre ilişki düzeyi

		Aceleci			D.	Kendin Güvenli	Planlı	PÇE
Benlik Saygısı	R		0,064		0,075	0,135*	0,026	
	P	0,00	0,269	0,003	0,197	0,02	0,658	0,00

Tablo 6. incelendiğinde Beden Eğitimi Öğretmenliği öğrencilerinin; Benlik saygısı ile problem çözmeye ait toplamı ve alt boyutlar incelendiğinde, benlik saygısının; problem çözme becerisi toplam puanı arasında düşük düzeyde, pozitif ve anlamlı bir ilişki ($R=0.236$, $P<0.01$), aceleci yaklaşım alt boyutu arasında düşük düzeyde, pozitif ve anlamlı bir ilişki ($R=0.298$, $P<0.01$), kaçınan yaklaşım alt boyutu arasında düşük düzeyde, pozitif ve anlamlı bir ilişki ($R=0.168$, $P<0.01$), kendine güvenli yaklaşım alt boyutu ile arasında düşük düzeyde, pozitif ama anlamlı bir ilişki bulunmuştur ($R=0.135$, $P<0.05$). Benlik saygısının; düşünen yaklaşım alt boyutu arasında düşük düzeyde, pozitif yönde anlamsız bir ilişki ($R=0.064$), değerlendirici yaklaşım alt boyutunda pozitif yönde anlamsız bir ilişki ($R=0.075$), son olarak planlı yaklaşım alt boyutunda da düşük düzeyde pozitif yönde anlamsız bir ilişki ($R=0.026$) görülmüştür ($P>0.05$).

TARTIŞMA ve SONUÇ

Bu çalışmada Selçuk Üniversitesinde ve Necmettin Erbakan Üniversitede okuyan Beden Eğitimi ve Spor öğretmenliği ve Sınıf Öğretmenliği bölümü öğrencilerinin Benlik saygıları ve problem çözme becerilerinin araştırılması amaçlanmıştır.

Bölüm değişkenine göre, problem çözme ortalama puanı ile benlik saygısı puanına bakıldığında, sadece kaçınan yaklaşım alt boyutunda hem anlamlı hem de SÖ öğrencilerinin BESÖ öğrencilerine göre daha iyi puan ortalamasına sahip olduğu görülmektedir. Problem çözme alt boyutlarında anlamlı farklılık bulunamazken, alınan puanlar yaklaşık olduğundan iki grubunda benzer oldukları söylenebilir.

Onursal (2004) tarafından yapılan “Beden Eğitimi Öğretmen Adaylarının iletişim ve Problem Çözme Becerilerine ilişkin Görüşlerini incelediği çalışmada, 4. sınıf öğrencileri ile 1. sınıf öğrencilerinin aceleci, güvenli ve planlı yaklaşım boyutları açısından, problem çözme becerileri arasında anlamlılık olduğunu belirtmiştir.

Hemşirelik eğitimi gören öğrencilerin problem çözme becerisinin yaş değişkenlerine göre farklılaşıp farklılaşmadığının incelendiği bir çalışmada; 17-19, 20-22, 23-25 ve 26-28 yaş grubunda bulunan öğrencilerin PÇE alt boyutlarına ve toplamına ait puan ortalamalarının anlamlı düzeyde farklılaşmadığı tespit edilmiştir (Ulupınar (1997). Bizim çalışmamızda, PÇE toplam puanında, 18-19 yaş ve 22-23 yaş, benlik saygısı puanında 20-21 yaş ve 22-23 yaş, 20-21 yaş ve 24 yaş üzeri alt gruplarında fark olduğu gözlenmiştir. Alt boyutlar incelendiğinde kendine güvenli alt boyutunda 18-19 yaşın; 22-23 ve 24 yaş üzeri arasında, planlı yaklaşımında 20-21 yaşın; 22-23 yaş ve 24 yaş üzeri arasında fark olduğu bulunmuştur. Araştırma sonuçlarının farklı çıkması, çalışma grubunu oluşturan öğrencilerin bölümlerinin farklılığından olduğu, öğretmenlik eğitiminin etkisi olduğu düşünülmektedir.

Kanbay ve Bozok'un (2004), yaptığı benzer çalışmalarda, yaş arttıkça bireylerin problem çözme becerilerinin de arttığı bulunmuştur. Çalışmamızda PÇE toplam puanı, planlı yaklaşım, kendine güvenli yaklaşım, düşünen yaklaşım alt boyunda yaşa göre pozitif bir artış bulunmuş, bu artışın manidar olduğu gözlenmiştir.

Temel ve Ayan (2015), beden eğitimi ve spor öğretmenlerin problem çözme becerilerini araştırdıkları çalışmada, beden eğitimi ve spor öğretmenlerinin orta seviyede problem çözme becerisine sahip olduklarını tespit etmişlerdir. Çalışmamızda Beden eğitimi ve spor öğretmenliği öğrencilerinin düşük seviyede problem çözme becerisine sahip olduğu gözlenmiştir. Katılımcılarımızın henüz eğitimlerine devam etmeleri, mesleğe atandıklarında problem çözme becerilerinin zamanla artacağı düşünülmektedir.

Alver (2005), Üniversite öğrencilerinin akademik başarı ile problem çözme becerisi üzerine yapmış olduğu çalışmada araştırmaya katılanların problem çözme becerisi ile akademik başarı puanları arasında fark olmadığı tespit etmişlerdir.

Araştırmaya katılanların gelir düzeylerine göre Benlik saygısı, PÇE toplam ve alt boyutu

toplam puanları ortalamalarında herhangi bir farklılık görülmemiştir. Bunun nedeni olarak ise öğrencilerin gelir durumlarının birbirlerine yakın olduğundan kaynaklandığı düşünülmektedir ve buda bizim açımızdan bir sınırlılık olarak kabul edilebilir.

Balat ve Akman'ın (2004) farklı sosyo-ekonomik düzeyde olan lise öğrencilerinin benlik saygısı seviyelerini araştırdıkları çalışmalarında, sonuç olarak lise öğrencilerinin yüksek oranda benlik saygısına sahip olduklarını bildirmişlerdir. Diğer bir çalışmada ise, Hemşirelik okuyan üniversite öğrencilerin benlik saygısı düzeylerini sınıflar arası karşılaştırılmış, sonuç olarak 1. Sınıf hemşirelik bölümü öğrencilerin 2.- 3. ve 4. sınıf öğrencilerinden daha yüksek olduğu belirtilmiştir (Sarıkoç ve Kaplan 2017).

Can (2015), 400 okul öncesi eğitim kurumu öğrencilerinin akademik benlik saygısı düzeylerini araştırmışlar, kız çocuklarının akademik benlik saygısı düzeylerinin erkeklerden daha yüksek olduğunu bildirmişlerdir. Yüzme sporu ile uğraşan kadınlarda ise erkeklere göre benlik saygısı düzeyi puanlarının daha düşük, depresyon ve kaygı düzeyi planlarının ise daha yüksek olduğu bulunmuştur. Cinsiyetin benlik saygısı üzerine etkisini inceleyen çalışmalar incelendiğinde kız öğrencilerin erkek öğrencilerden daha yüksek benlik saygısına sahip olduğu görülmektedir. Bunun nedeni olarak ise kız öğrencilerin biyolojik olarak gelişimlerini daha önce tamamladıkları ve hayatın gerçeklerin daha önce görmeleri ve buda özgüvenlerinin yükselmesine, zorluklara göğüs germesine, karşılaştıkları problemlere hızlı çözüm getirmelerinde olumlu etki yaptığını söyleyebiliriz. Orr ve Diener (1995) şehirli ve şehirli olmayan ergenler üzerinde benlik saygısında cinsiyet farklılıkları üzerinde sosyal grupların etkilerini incelemişlerdir. Bulgular kızların erkeklerden anlamlı düzeyde düşük benlik saygısına sahip olduklarını; şehirli olmayan ergenlerde de, kızların daha düşük benlik saygısı gösterdiklerini, şehirli ergenlerde ise cinsiyet farklılığının gözlenmediğini göstermiştir (Akt. Turan 2010). Güngör (1989)'de Ankara'da yapmış olduğu bir çalışmada 1000 lise öğrencisinde, kız ve erkek öğrencilerin benlik saygısı düzeyleri arasında bir fark bulunmadığını belirtmiştir. Bizim Çalışmamız da yaş gurubu göz önüne alındığında erkeklerin kadınlara göre daha iyi puan ortalamaları olduğu gözlenmiştir. PÇE toplam puanı, düşünen yaklaşım, değerlendirici yaklaşım, kendine güvenli yaklaşım ve planlı yaklaşım alt boyutlarında erkeklerin kadınlara göre daha yüksek ortalama puanları olduğu görülmüştür. Bulgularımız benzer çalışmalarla paralellik göstermektedir.

Araştırma sonuçlarını bölüm açısından düşünüldüğünde Sınıf Öğretmenliği bölümü öğrencilerinin Benlik Saygısında konusunda Beden Eğitimi ve Spor Öğretmenliği bölümü öğrencilerine göre daha iyi olduğu, diğer yandan problem çözme becerilerinin ise her iki bölümünde benzer olduğunu söyleyebiliriz.

Yapılan araştırmalara bakıldığında benlik saygısının önemli bir problem olarak görüldüğü ve bu konularla ilgili yapılmış az sayıda betimsel ve deneysel çalışmanın bulunduğu görülmektedir. Benlik saygısı ile kişisel özellikler kapsamında, cinsiyet, yaş, sınıf, akademik başarı, yaşadığı yer, sosyoekonomik durum, aile özellikleri, duygusal olgunluk arasındaki ilişkilerin araştırıldığı görülmektedir.

KAYNAKLAR

Alver, B. Üniversite öğrencilerinin problem çözme becerileri ve akademik başarılarının çeşitli değişkenlere göre incelenmesi, 2005

Balat, G. U., & Akman, B. Farklı Sosyo-Ekonomik Düzeydeki Lise Öğrencilerinin Benlik Saygısı Düzeylerinin İncelenmesi. *Firat Üniversitesi Sosyal Bilimler Dergisi*, 14(2), 175-183. 2004

Blascovich J and Tomaka J. Measures of self-esteem. In Robinson J P, Shaver P R and Wriggtsman L. S. Measures of personality and social psychological attitudes , San Diego CA: Academic Press;115-20, 1961

Büyüköztürk, S. Sosyal Bilimler İçin Veri Analizi El Kitabı.(Yedinci Baskı). Ankara: Pegem Yayıncılı, 2007

Can, S. Okul Öncesi Eğitim Kurumlarına Devam Eden 5–6 Yaş Çocuklarında Akademik Benlik Saygısı (Muğla İli Örneği). *Sosyal Ve Beşeri Bilimler Araştırmaları Dergisi*, (34), 159-176, 2015

Çuhadaroğlu, F. “Adölesanlarda Benlik Saygısı”, Hacettepe Üniversitesi Tıp Fak, Psikiyatri ABD Yayınlanmamış Uzmanlık Tezi, Ankara, 1986

Dixon, W. A., Heppner, P. P. and Anderson, W. P. “Problem-solving appraisal, stress, hopelessness, and suicide ideation in a college population”, *Journal of Counseling Psychology*, 38(1), 51-56. 1991

Erikson EH. Identity, Youth, and Crisis. New York, W.W. Norton, 1968

Güçlü, N. Lise Müdürlerinin Problem Çözme Becerileri. *Milli Eğitim* 80.Yıl Özel Sayısı. Sayı: 160, 272-300, 2003

Güngör A. Lise Öğrencilerinin Özsaygısı Düzeylerini Etkileyen Etmenler. Yayınlanmamış Doktora Tezi, Hacettepe Üniversitesi, Ankara, 1989

Heppner, P. P., Hibel, J., Neal, G. W., Weinstein, C. L. And Rabinowitz, F. E. Personal Problem-Solving: A Descriptive Study of Individual Differences. *Journal of Counseling Psychology*. 29 (6), 580-590, 1982

Heppner, P. P. The Problem Solving Inventory, Manual. Counseling Psychologist Press, 1988

Heppner, P. P. and Petersen, C. H. The Development and Implications of a Personal Problem-Solving Inventory. *Journal of Counseling Psychology*. 29 (1), 66-75, 1982

İkizler C, Karagözoğlu C. Sporda Başarının Psikolojisi Dağıtım, İstanbul, Alfa Basım Yayım; 185, 1997

Kanbay, A. ve Bozok, D. Trakya Üniversitesi Tıp Fakültesi Hastanesi'nde Çalışan Hemşirelerin Problem Çözme Becerilerinin Değerlendirilmesi. III. Ulusal Hemşirelik Öğrencileri Kongresi, 29-30 Nisan. Edirne, 2004

Karabulut, E.O ve Kuru, E. Ahi Evran üniversitesi beden eğitimi öğretmenliği bölümü öğrencilerinin problem çözme becerileri ile kişilik özelliklerinin çeşitli değişkenler bakımından incelenmesi. Ahi Evran Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi, 10 (3), 119-127, 2009

Murathan, T., Yetiş, Ü., Murathan, F., Aktuğ, Z. B., & DüNDAR, A. Üniversite Öğrencilerinde Sağlıklı Yaşam Biçimi Davranışları İle Fiziksel Aktivite Düzeylerinin İncelenmesi. *Niğde Üniversitesi Beden Eğitimi ve Spor Bilimleri Dergisi*, 7(2). 2013

Odağ, C. Nevrozlar - 2. İzmir, Meta Basım, 2001

Onursal, A. M. Beden Eğitimi Öğretmen Adaylarının İletişim ve Problem Çözme Becerilerine İlişkin Görüşleri. Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi. Ege Üniversitesi, Sağlık Bilimleri Enstitüsü, Beden Eğitimi ve Spor Öğretmenliği Anabilim Dalı, İzmir, 2004

Öğülmüş, S. Kişilerarası Sorun Çözme Becerileri ve Eğitimi. Ankara:Nobel Yayın Dağıtım, 2001

Ulupınar, S. Hemşirelik eğitiminin öğrencilerin sorun çözme becerilerine etkisi, Yayınlanmamış Doktora Tezi. İstanbul Üniversitesi Sağlık Bilimleri Enstitüsü Hemşirelik Anabilim Dalı, İstanbul, 1997

Sarıkoç, G, Kaplan, M. Hemşirelik Öğrencilerinin Sosyal Duygusal Öğrenme Becerileri, Mesleki Benlik Saygısı ve Akademik Branş Memnuniyetleri Arasındaki İlişki. *Florence Nightingale Hemşirelik Dergisi*, 2017, 25.3: 201-208.

Saygılı, H. Problem Çözme Becerisi ile Sosyal ve Kişisel Uyum Arasındaki İlişkinin İncelenmesi. Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi. Atatürk Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü, Eğitim Bilimleri Anabilim Dalı, Erzurum, 2000

Sevinç M. Erken Çocuklukta Gelişim ve Eğitimde Yeni Yaklaşımlar, 1. Baskı, İstanbul, Morpa Kültür Yayınları; 330-334, 2003

Şahin, N. H., Şahin, N. and HEPPNER P. Psychometric Properties of The Problem Solving Inventory in A Group of Turkish University Students. *Cognitive Therapy and Research*. 17 (3), 379-385, 1993

Temel, V., & Ayan, V. Beden Eğitimi ve Spor Öğretmenlerinin Problem Çözme Becerileri. *Sosyal ve Ekonomik Araştırmalar Dergisi*, 17(29), 70. 2015

Turan A.F. Üniversite öğrencilerinin ilişkilerle ilgili bilişsel çarpıtmalarını yordamada

yalnızlık, benlik saygısı, yaş, cinsiyet ve romantik ilişki yaşama durumunun rolü. Yüksek Lisans Tezi, Anadolu Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü Eğitim Bilimleri Anabilim Dalı, Eskişehir, 2010

Türk, E. İlköğretim Anabilim Dalı Spor Takımlarına Katılan Ve Katılmayan Görme Engelli Öğrencilerin Benlik Saygılarının Değerlendirilmesi, Çukurova Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Yüksek Lisans Tezi, Adana, 2007

Ulupınar, S. Hemşirelik Eğitiminin Öğrencilerin Sorun Çözme Becerilerine Etkisi. Yayınlanmamış Doktora Tezi. İstanbul Üniversitesi, Sağlık Bilimleri Enstitüsü, İstanbul, 1997

Yörükoğlu A. Gençlik Çağı Ruh Sağlığı Eğitimi ve Ruhsal Sorunları, 5. Baskı, İstanbul, Türkiye İş Bankası Kültür Yayınları Sosyal ve Felsefi Eserler Dizisi, 1998